

Planprogram

Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034

Høringsutkast april 2021

Innhold

1.0 Innledning	3
2.0 Kommuneplanens samfunnsdel	4
3.0 Føringer	5
3.1 FNs bærekraftsmål	6
3.2 Liste over de viktigste nasjonale og regionale føringer	8
4.0 Utviklingstrekk i Ørland kommune	8
4.1 Befolkningsutvikling og - sammensetning	8
4.2 Folkehelse	9
4.3 Næring	10
4.4 Klima og miljø	10
4.5 Økonomi	11
5.0 Samfunnsdelens oppbygging (et godt styringsverktøy)	12
6.0 Planprosess	13
6.1 Inndeling i faser	13
6.2 Framdriftsplan	15
6.3 Organisering av arbeidet	15
6.4 Intern involvering	16
7.0 Opplegg for medvirkning (eksternt)	17
8.0 Behov for utredninger	18

1.0 Innledning

01.01.2020 ble Bjugn og Ørland kommune slått sammen til Ørland kommune. Grunnlaget for organisering av den nye kommunen ble lagt i 'avtale om sammenslåing av kommunene Bjugn og Ørland' fra 2016. For å utvikle den nye kommunen videre er det viktig at det utarbeides nye styringsdokumenter, nye kommunale planer for den nye kommunen, med det utfordringsbildet og de utviklingsmuligheter som finnes. Dette krever et godt kunnskapsgrunnlag som omfatter den nye kommunen som helhet. Det er også særdeles viktig at planene er godt forankret både politisk og i samfunnet.

Samtidig med at vi går i gang med dette arbeidet står vi midt opp i en pandemi som har store konsekvenser for hele samfunnet. Hva som er konsekvensene av pandemien på kort og lang sikt er uvisst. Det vil by på utfordringer, men erfaringene fra denne perioden vil også åpne for nye måter å tenke på rundt samfunnsutvikling, organisering av tjenester og teknologiske muligheter. Det vil være viktig å ta med kunnskap om disse konsekvensene i planarbeidet.

Målet for arbeidet med ny kommuneplan er å finne en felles utviklingsstrategi for den nye kommunen, på bakgrunn av et godt kunnskapsgrunnlag og gjennom en god medvirkningsprosess for hele befolkningen.

Kommuneplanens samfunnsdel, og kommunedelplanene skal være gode styringsverktøy, som bidrar til strategisk styring med felles satsingsområder, mål og strategier. For å bli et godt styringsverktøy er det viktig at kommunen klarer å prioritere utfordringer og satsingsområder for den kommende perioden. Planene vil danne grunnlaget for årlig revidering av handlingsplan, økonomiplan og budsjettprosess.

Et planprogram skal beskrive hvordan man skal utføre selve planarbeidet. Ørland kommune velger i dette planprogrammet å gi rom for å utarbeide et godt kunnskapsgrunnlag, og bred og reell medvirkning av befolkningen. Kommunen vil ikke binde seg fast til noen spesifikke tema eller satsingsområder i dette planprogrammet. Disse vil bli valgt i løpet av planprosessen.

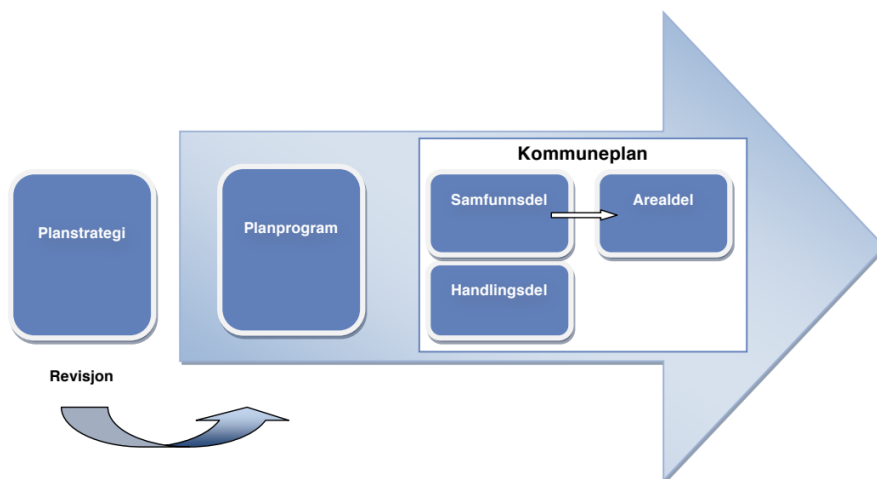
Planprogrammet har derfor størst fokus på medvirkningsprosesser, oppsett for planprosess, og utredningstema for kunnskapsgrunnlaget. Beskrivelse av føringer og utviklingstrekk er hovedsakelig begrenset til det eksisterende faktagrunnlaget.

2.0 Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede strategiske plandokumentet i enhver kommune, som skal ligge til grunn for både kommuneplanens arealdel, økonomiplan med handlingsdel, kommunedelplaner og øvrige planverk i kommunen.

Plan og bygningsloven §11-2 sier følgende om kommuneplanens samfunnsdel:

“Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen. Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.”

Figur 1 Kommuneplanprosessen

I hver valgperiode skal kommunen ta stilling til om kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og/eller kommunedelplaner skal revideres, gjennom vedtak av en planstrategi innen ett år etter konstituering av kommunestyret.

17.09.2020 vedtok kommunestyret i Ørland kommune ny kommunal planstrategi. I kommunens planstrategi ble det vedtatt at både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal revideres og at det skal utarbeides to kommunedelplaner parallelt med kommuneplanens samfunnsdel. Dette er kommunedelplaner for 'Helse og familie' og 'Oppvekst og utdanning'. I planstrategien ble det lagt vekt på at disse planprosessene blir sett i sammenheng og at det er god samordning mellom

kommunedelplanene og samfunnsdelen. Det er viktig at samfunnsdelen og kommunedelplanene bygger på hverandre. Der samfunnsdelen skal være en overordnet strategisk plan med lite sektorvis tenkning, vil kommunedelplanene ha et høyere detaljeringsnivå på mål, tiltak, resultater og økonomi for sine tema.

Det er få formalkrav til innhold og utforming av samfunnsdelen. Kommunen må tilpasse både planprosess og innhold til sine behov. Første steg i planprosessen for en samfunnsdel og for kommunedelplaner er utarbeiding av et planprogram. Planprogrammet gir rammene for senere planprosess. Her tar man stilling til hvilke føringer for planarbeidet som finnes, hvordan man ønsker å organisere og gjennomføre planprosessen, hvordan medvirkning skal foregå og hvilke utredninger som trengs.

Det er ikke uvanlig at planstrategi og planprogram for samfunnsdel (og evt. arealdel) utarbeides som ett dokument. Ørland kommune har valgt å utarbeide dokumentene hver for seg. Ved å ta kommuneplanarbeidet steg for steg er det større mulighet for å revurdere valg underveis og være mer presis i sin beskrivelse av hvert enkelt steg. Politisk involvering er også bedre sikret.

3.0 Føringer

I planstrategien ble bærekraftmålene til FN trukket frem som viktige for kommunens planarbeid. Disse samsvarer bra med de fire store utfordringene Monica Mæland trekker frem i innledningen til de nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging.

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Det er FNs bærekraftmål, og hvordan disse er tenkt brukt i videre planarbeid vi vil fokusere på i dette kapitlet.

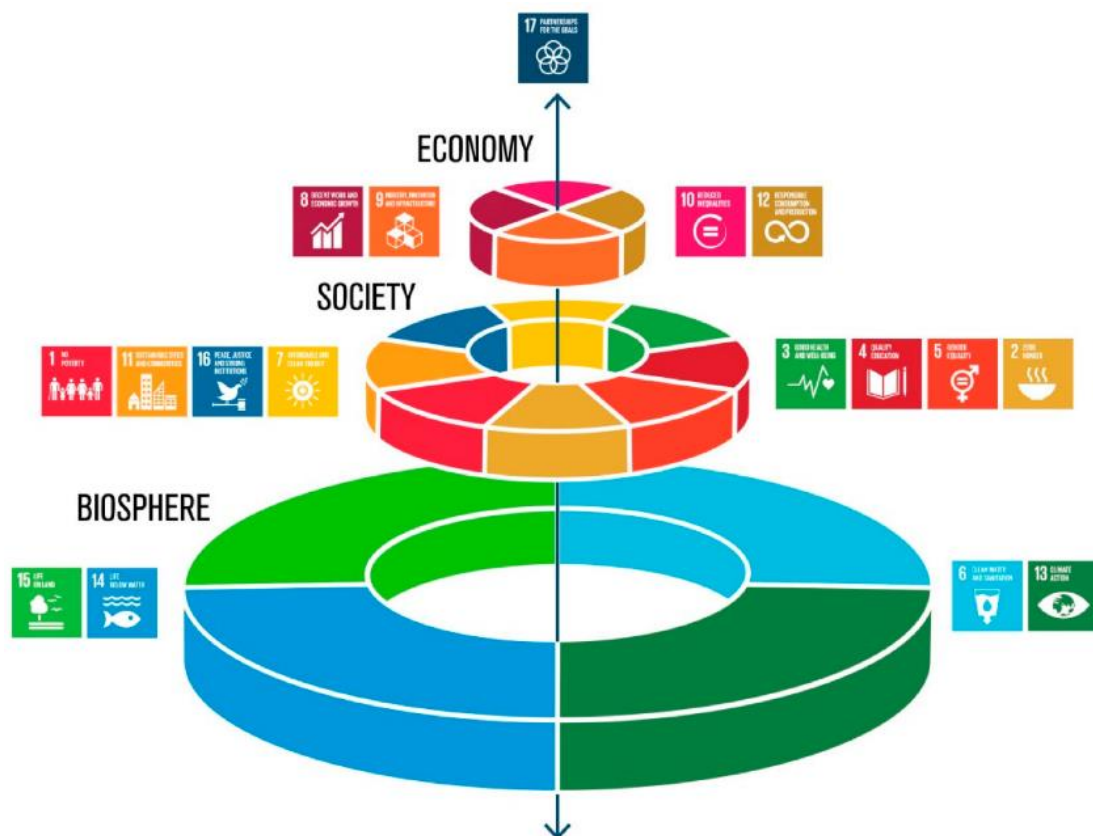
Øvrige nasjonale og regionale føringer er i all hovedsak beskrevet i kommunens planstrategi. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel vil selvfølgelig følge opp disse. I planprogrammet blir disse derfor bare kort listet opp, med lenke for de som ønsker å lese mer om de ulike forventninger og planer.

Konkrete lokale føringer for samfunnsplanlegging er begrenset i og med at kommunen er så ny og at det er utarbeidet og vedtatt relativt få planer eller utredninger. Vi vil derfor liste opp disse

planene under behov for utredninger. Her kan det nevnes Folkehelseoverikten, Strategisk næringsplan, arbeidsgiverpolitikk osv.

3.1 FNs bærekraftsmål

I 2015 vedtok FNs generalforsamling Agenda 2030 for bærekraftig utvikling. Agendaen har 17 utviklingsmål, som igjen er delt inn i undermål. Figur 1 blir brukt til å illustrere de 17 målene i sammenheng. Her kan man kjenne igjen de tre pilarene klima og miljø, økonomi og sosiale forhold, som lenge har blitt brukt av FN til å beskrive bærekraftig utvikling. I den nye modellen fremheves bærekraftsmål knyttet til biosfæren og planeten som grunnlaget for de andre målene. Deretter kommer bærekraftsmål for sosiale forhold og til sist mål knyttet til økonomi.

Figur 2 FNs bærekraftsmål inndelt i økologisk, sosial og økonomisk bærekraft (Stockholm Resilience Centre, 2016)

I tillegg bør det nevnes at til grunn for bærekraftsmålene er målsetningen «leaving no one behind». Dette innebærer at det skal fokuseres særlig på utsatte eller sårbare grupper i samfunnet, og at de skal få det bedre. Bærekraftsmålene kan ikke nås uten at man forplikter seg til nettopp dette. Vi viser til [FN-sambandets nettsider om bærekraftsmålene](#) for en nærmere beskrivelse.

Bruk av FNs bærekraftsmål i kommunal planlegging er fortsatt i startfasen i Norge og verden. God kunnskap om målene og kjennskap til erfaringer fra andre kommuner, spesielt hos de som jobber tett med kommuneplanprosessen, blir viktig for at målene skal bli brukt på en god måte, og få en reell relevans i planene. For at bærekraftsmålene ikke bare skal være overskrifter og strategiske visjoner er det viktig at de overordnede føringene i samfunnsdelen integreres i resten av plansystemet, som kommuneplanens arealdel, handlingsdelen, økonomiplaner og årsbudsjett. Det er her strategiske satsninger oversettes til konkret handling.

Det er flere måter å tilnærme seg FNs bærekraftsmål i kommuneplanarbeid. Ifølge rapporten [“Strekk i laget: En kartlegging av hvordan FNs bærekraftsmål implementeres i regional og kommunal planlegging \(2020\)”](#) utarbeidet av Nordlandsforskning, velger 5 av 6 kommuner å jobbe med noen spesifikke utvalgte mål. Men som det videre påpekes, ulempen med dette er at det er lett å velge mål man allerede jobber med og er gode på, fremfor de områdene man ikke er gode på. Alle de 17 målene har lokal relevans og ved å velge seg ut noen, og dermed velge bort noen andre, står man i fare for å utelate avgjørende målområder i innsatsen for bærekraftig utvikling. Dette gjelder spesielt når man velger ut noen mål framfor andre tidlig i planprosessen.

Ørland kommune velger derfor å ta med alle de 17 målene inn i planarbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Det er naturlig at bærekraftsmålene vil ha ulike roller og blir brukt på ulike måter i de ulike fasene i planprosessen. Kommunen vil først ha fokus på å bli kjent med bærekraftsmålene i starten av planprosessen, dette gjelder både for planleggere, politikere og befolkningen. Så vil alle 17 mål være med i utarbeidningen av kunnskapsgrunnet, i medvirkningsprosessen og i de diskusjonene om valg av satsingsområder. Til slutt, når satsingsområder og senere mål og strategier velges vil det helt sikkert vise seg at noen bærekraftsmål vil bli mer fremtredende enn andre. Dette vil være med å beskrive og forklare hva kommunen ønsker å satse på de kommende 4 årene.

Dette området er i rask utvikling, mange andre kommuner har nettopp, eller vil snart komme i gang med planlegging med fokus på bærekraftsmålene. Kommunen vil søke inspirasjon også hos andre kommuner, fylkeskommunen og statlige instanser for å komme frem til en meningsfull måte å bruke bærekraftsmålene i hele planprosessen.

3.2 Liste over de viktigste nasjonale og regionale føringer

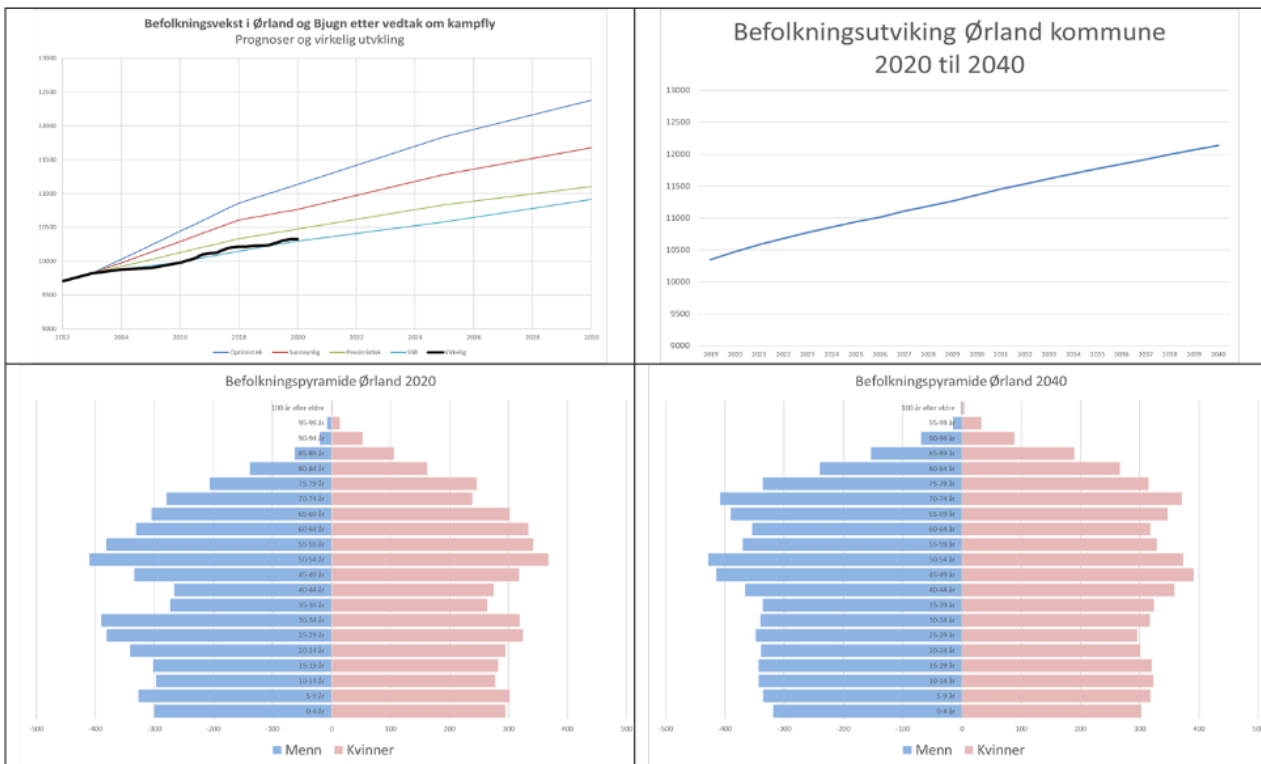
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023
<https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf>
- Scenarioer for offentlig sektor i 2040
<https://www.regjeringen.no/contentassets/b77a320ef78c4c6bbcd261e1d49c68bd/scenarioer-for-offentlig-sektor-i-2040.pdf>
- Trøndelagsplanen 2019 – 2030
<https://www.trondelagfylke.no/contentassets/f267b3c304ea4c3d8881f7b489a5efa4/trondelagsplanen-2019-2030.pdf>
- Regional planstrategi 2020-2023:
<https://www.trondelagfylke.no/contentassets/67a56bd8148a44348b7fd498f0ba3792/regional-planstrategi-3juli.pdf>

4.0 Utviklingstrekk i Ørland kommune

Dette kapittelet vil belyse utviklingstrekk for ulike tema i Ørland kommune. Temaene er et utvalg basert på tidligere strategidokumenter i den nye kommunen, som planstrategi, økonomiplan og folkehelseoversikten og igangsatt arbeid med næringsplanen. Målet er å få et overordnet bilde av utviklingstrekkene i kommunen, men uten å legge sterke føringer for det videre arbeidet i samfunnsdelen. Satsingsområder med prioriterte utfordringer og muligheter vil komme fram i den første fasen av arbeidet med samfunnsdelen, gjennom bred involvering av innbyggere og utarbeiding av kunnskapsgrunnlag.

4.1 Befolkningsutvikling og - sammensetning

Befolkningsvekst har de siste årene fulgt SSB sin befolkningsframskriving. Dette til tross for at kommunene forventet en betydelig høyere vekst etter at det i 2012 ble besluttet at Norges kampflybase skulle ligge i Ørland.

Figur 3 Befolkningsutvikling Ørland kommune

Figurene viser hvordan utviklingen har vært og er predikert at vil bli fram mot 2040. Det er også vist hvordan befolknings sammensetningen vil endre seg de neste 20 årene, og at det er spesielt blant de eldre befolkningsveksten vil bli framtrødende. Folkehelseoversikten fra 2020, viser at mellom 2010 – 2020 har det vært nedgang i antall barn i kommunen (0-17 år) og økning i antall eldre (67+). I samme periode har det vært en økning i antall innvandrere på 155%.

4.2 Folkehelse

I 2020 ble det utarbeidet en folkehelseoversikt for Ørland kommune, som tar for seg helsetilstand og påvirkningsfaktorer for kommunen 2020 – 2024. I denne oversikten kommer det fram noen punkt der kommunen skiller seg fra landsgjennomsnittet. Dette gjelder blant annet at det er en høyere andel barn som bor i lavinntektsfamilier, lese- og regneferdigheter er lavere, høyt frafall i videregående skole, og en lav andel som tar høyere utdanning. I Ørland kommune er det en økning i andel elever på ungdomskolen som opplever mobbing, tallene på ensomhet og depressive sykdommer i videregående skole er høye. Det er en høy andel menn og kvinner som rapporterer om dårlig selvpålevd helse, og 1/3 av ungdom har kroppsmasseindeks tilsvarende overvekt/fedme.

4.3 Næring

Ørland kommune er en kommune i sterk vekst, særlig innenfor offentlig sektor gjennom utbyggingen av Norges eneste kampflybase. I løpet av de siste 10 årene har kommunen også hatt en betydelig næringsvekst innen marin sektor, med en samlet omsetning rundt 6 milliarder kr i 2018. Innenfor landbruk har kommunen fokusert på å stimulere til utvikling og investering.

I en kommune med en så stor offentlig sektor som Ørland, vil det være avgjørende å legge til rette for utvikling og vekst i privat sektor, for å unngå å være for ensidig avhengig av utviklingen i offentlig sektor.

I avtalen om sammenslåing av kommunene Bjugn og Ørland (21.04.2016) ble det lagt vekt på at Ørland kommune skal ha et sterkt samfunns- og næringsutviklingsperspektiv. Sentrale fokusområder for å lykkes med samfunns- og næringsutvikling i den nye kommunen har vært:

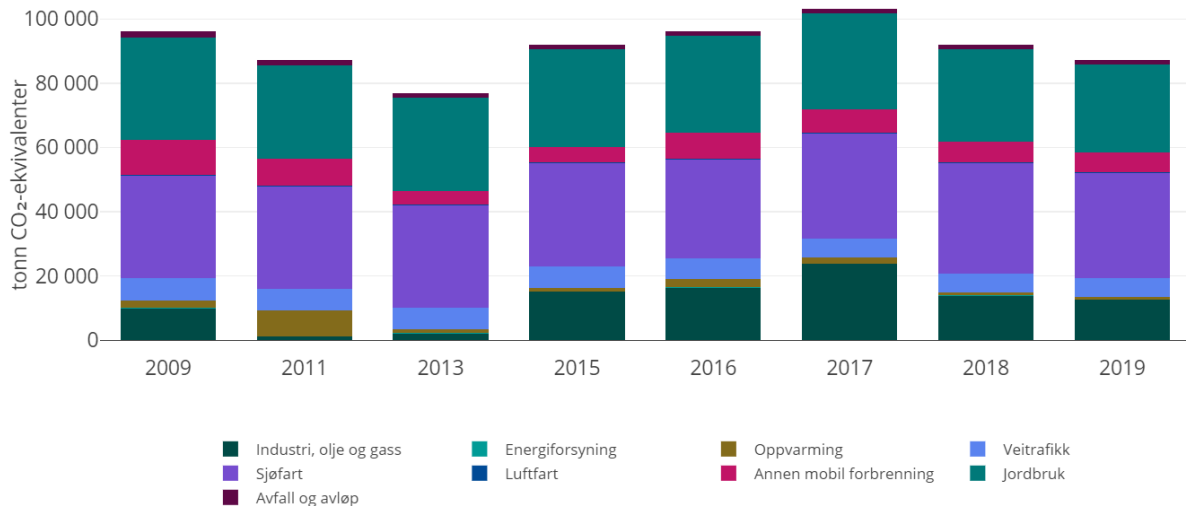
- Etablere «Næringens hus» i rådhuset på Brekstad
- En samordnet areal- og samfunnsplanlegging i et felles bo- og arbeidsmarked
- Utnytte muligheter for ny nærings- og industriutvikling
- Utvikle enda bedre samferdselsløsninger for bo- og arbeidsmarked

4.4 Klima, naturmangfold og miljø

Ørland kommune har svært mye av verdifulle naturmiljøer. Dette er et ansvar som har blitt vist mye oppmerksomhet lokalt, men også nasjonalt og internasjonalt. Kommunen har blant annet flere Ramsar-områder og statlige myndigheter har startet en verneprosess for marine verdier i store sjøområder nordvest i kommunen.

Kommunen har også flere særlig verdifulle kulturlandskap og kulturminner. Her må selvfølgelig kulturlandskapet rundt Austrått og selve Austråttborgen nevnes, men også for eksempel Valseidet og nordsiden av Koet.

Ørland kommune er et viktig trafikknutepunkt og en stor landbrukskommune. Dette vises godt på statistikk for klimautslipp. Innfor disse temaene er det svært utfordrende for kommunen alene å gjøre endringer som påvirker klimautslippene.

Figur 4 Sektorfordelte utslipp per år i Ørland kommune (Miljødirektoratet)

Kommunens utfordringer innenfor landbruk er sammensatt. Halvparten av utslippet er fra fordøyelsesprosesser i husdyr. Samtidig er husdyr en viktig faktor for variert landbruk og for kulturlandskap. Innenfor sjøfart kan teknologi bidra med reduksjon av klimautslipp. Persontrafikk utgjør 1/3 av utslippet. Her er det et pågående skifte med elektrifisering av båtene som kommunen kan ta aktiv del i.

Klimatilpasning er et tema som berører Ørland kommune sterkt. Store deler av gamle Ørland kommune kan potensielt bli berørt av havnivåstigning. Sentrene Brekstad og Bjugn er også utsatt for havstigning og delvis store nedbørsmengder.

4.5 Økonomi

I de tidligere Ørland og Bjugn kommuner er det investert store beløp de senere årene. Kommunen har store realverdier i bygningsmasse. Bygningsmassen gir betydelig kapasitet for videre vekst og utvikling i kommunen, samtidig som nye bygg gir nye driftskostnader. Kommunen har svært høy gjeld og det er ikke rom for nye store investeringer de neste årene (planstrategi).

Kommunen er en lavinntektskommune som må bruke mer enn det dobbelte av medianen i kommune-Norge i prosent av inntekter på å betjene gjeld hvert år. Ørland kommune driver marginale tjenester. Vi bruker mindre enn mange andre sammenlignbare kommuner på de store tjenestene våre og vi har et svært begrenset innsparingspotensial i driften av tjenestene da vi ligger på normkrav (budsjett- og økonomiplan 2021-2024)

5.0 Samfunnsdelens oppbygging (et godt styringsverktøy)

Kommuneplanens samfunnsdel som skal utarbeides nå er den første etter kommunesammenlåingen 01.01.2020. Et godt og bredt kunnskapsgrunnlag for den nye kommunen er derfor viktig for å få et felles utgangspunkt for valg av retning for den nye kommunen. Dette gjelder Ørland kommune som samfunn, men også Ørland kommunesom organisasjon. Vurderinger av strukturer og organisering av tjenestetilbudet innenfor de rammene kommunen har, er en naturlig og viktig del av arbeidet med samfunnsdelen.

Det er få formalkrav til innhold og utforming av samfunnsdelen. Det er opp til hver enkelt kommune å tilpasse samfunnsdelen til sine behov. For at samfunnsdelen skal bli et godt styringsverktøy er det viktig å utvikle et tydelig og sammenhengende hierarki for satsingsområder, delmål og strategier.

Satsingsområder: Områder eller tema det skal fokuseres spesielt på og gis særlig oppmerksomhet i kommende tidsperiode. Satsingsområdene bør ha en sammenheng med eksterne krav og forventninger, og vil bli valgt basert på involvering av innbyggere, politisk medvirkning og kunnskapsgrunnlag. Satsingsområder er gjerne sektorovergripende.

Satsningsområdene blir videre konkretisert gjennom delmål, og strategier som sier noe om hvordan delmålene skal oppnås. I den tilhørende handlingsdelen konkretiseres strategiene og gjennomføringen av dem.

Delmål: Delmål beskriver hva man vil oppnå. Ideelt sett skal de kunne defineres konkret, være målbare, realistiske og tidsbestemte. Delmål konkretiseres gjennom strategier

Strategier: Strategiene i samfunnsdelen skal si noe om hvordan delmålene skal oppnås. De skal likevel være overordnede i samfunnsdelen.

Handlingsdelen: Her beskrives konkrete tiltak som skal gjennomføres. Handlingsdelen har en tidshorisont på 4 år, og revideres årlig. Utarbeiding og revidering skjer sammen med revidering av økonomiplan.

I tillegg til de ovennevnte kan kommunen velge å utarbeide en **visjon**, dette er et slagord eller fremtidsrettet beskrivelse av hvordan kommunen ønsker å bli, og skal motivere de som bor, jobber

og ønsker å etablere seg i kommunen. En visjon kan utarbeides i sammenheng med satsingsområdene.

Arealstrategi: Det anbefales at kommunene i kommuneplanens samfunnsdel utarbeider en arealstrategi. Dette er spesielt interessant for en sammenslått kommune som Ørland. I dag er det de to arealplanene og arealstrategiene for gamle Ørland og Bjugn kommuner som legger grunnlaget for arealbruk og geografisk organisering i Ørland kommune. En viktig oppgave i kommuneplanarbeidet blir å jobbe fram en felles overordnet arealstrategi. Dette må også ses i sammenheng med regional og nasjonal utvikling. Den overordnede arealstrategien samfunnsdelen vil være grunnlaget for de konkrete valgene om arealbruk som tas i kommuneplanens arealdel.

Visuell framstilling, form og språkbruk i samfunnsdelen er viktige virkemidler for at planen skal bli et godt styringsverktøy. Samfunnsdelen kan ikke være for altomfattende, språket må være forståelig, og den visuelle framstillingen bør være ryddig og engasjere leseren. Det er viktig å påpeke at selve samfunnsdelen bør være kort og konsis. Faglige utredninger og beskrivelser (kunnskapsgrunnlaget) bør være separate, eventuelt som vedlegg til selve planen. Samfunnsdelen skal beskrive de satsingsområdene, delmål og strategier som er valgt, ikke være en uttømmende beskrivelse av hele kommunen og alle sektorene i kommunen.

6.0 Planprosess

Planprosessen til kommuneplanens samfunnsdel vil bli delt inn i to faser, med en tredje tilhørende fase for handlingsdelen. De tre fasene vil avsluttes med politisk vedtak. Dette vil bidra til å sikre politisk involvering og engasjement underveis i planprosessen, og sørge for at grunnlaget samfunnsdelen bygger på er politisk forankret før sluttbehandling.

6.1 Inndeling i faser

Fase 1 Satsingsområder

Som ny sammenslått kommune er det i dag få politiske føringer for hvilken retning kommunen skal ha framover. *I fase 1 er målet å vedta satsingsområdene i samfunnsdelen, altså hvilke temaer kommunen skal fokusere på de neste årene.*

Satsingsområdene som velges skal baseres på en åpen og bred involvering av innbyggere, ansatte i kommunen og næringsliv, kunnskapsgrunnlag fra utredninger og involvering av politikere. Fase 1

skal brukes til å legge føringer og styre fase 2. Utarbeiding av kunnskapsgrunnlaget vil hovedsakelig skje i denne fasen.

Fase 1. Satsingsområder (hva skal vi ha fokus på?)

- Bred og åpen medvirkningsprosess
- Kunnskapsgrunnlaget utarbeides
- Politisk involvering og til slutt forankring ved vedtak

Fase 2 Mål og strategier

I fase 2 skal det utarbeides mål og overordnede strategier basert på satsingsområdene som ble vedtatt i fase 1. I denne fasen er medvirkningen i større grad målrettet og bruker kunnskapsgrunnlaget aktivt. Det blir viktig å ha tett samarbeid med ulike faggrupper både i og utenfor kommunen.

Fase 2. Mål (hva vil vi oppnå) og strategier (hvordan skal vi oppnå det?)

- Målrettet medvirkning, bruk av fokusgrupper
- Utvide kunnskapsgrunnlaget om nødvendig
- Politisk involvering
- Høring og endelig vedtak av kommuneplanens samfunnsdel

Fase 3 Handlingsdel

Handlingsdelen er ikke en del av kommuneplanens samfunnsdel, men et separat dokument. Handlingsdelen rulleres årlig, sammen med kommunens økonomiplan. Her skal samfunnsdelen realiseres i konkrete tiltak. Det forutsettes at handlingsdelen med økonomiplan følges opp i det årlige budsjettet

Fase 3. Handlingsdel

- Samfunnsdelen realiseres i konkrete tiltak
- Lages sammen med økonomiplan, følges opp i budsjett
- Rulleres årlig

6.2 Framdriftsplan

År	2021				2022				2023	
Plan/kvartal	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Kommuneplanens samfunnsdel	Planprogram				Samfunnsdel				Handlingsdel	
	Førstegangs behandling: Strategi og drift 15.04 Kommunestyret 22.04 Vedtak: Kommunestyret 17.06	Fase 1 Valg av satsingsområder Vedtak: desember 2021		Fase 2 Valg av mål og strategier Vedtak: juni/august 2022		Fase 3 Handlingsdel med økonomiplan Vedtak: sammen med budsjett desember 2022				
Kommuneplanens Arealdel					Planprogram				Arealdel	
Kommunedelplan Oppvekst og utdanning Kommunedelplan Helse og familie	Planprogram				Utarbeiding av kommunedelplanene				Handlingsdel	
	Førstegangs behandling: Helse 12.04 Oppvekst 12.04 Vedtak: Kommunestyret 17.06	Fase 1 Valg av satsingsområder Vedtak: desember 2021		Fase 2 Valg av mål og strategier Vedtak: juni/august 2022		Fase 3 Handlingsdel med økonomiplan Vedtak: sammen med budsjett desember 2022				

6.3 Organisering av arbeidet

Kommunestyret i Ørland kommune vedtar planprogrammet og kommuneplan. Ulike utvalg og kommunestyret vil bli involvert i prosessen gjennom drøftinger. Utkast til planprogram vil legges fram som sak for utvalg for Strategi og drift før behandling i kommunestyret.

Administrativ styringsgruppe:

Kommunedirektørens ledergruppe fungerer som administrativ styringsgruppe for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, og kommunedelplanene for helse og familie, og oppvekst og utdanning.

Arbeidsgruppe for kommuneplanens samfunnsdel

Det er opprettet en arbeidsgruppe for kommuneplanens samfunnsdel med tre representanter fra plan og forvaltning, og en representant hver fra: Helse og familie, Oppvekst og utdanning, Næring og Personal.

Arbeidsgruppe har som oppdrag å gjennomføre planarbeid for kommuneplanens samfunnsdel og koordinere dette arbeidet med planprosessen for kommunedelplan for Helse og familie og Oppvekst og utdanning. Det tas forbehold om at medlemmer i arbeidsgruppa kan endres ved behov.

Per nå har arbeidsgruppa følgende medlemmer:

- Petra Roodbol-Mekkes, plan og forvaltning
- Mari Sørli, plan og forvaltning
- Kristina Stendal Karlsen, plan og forvaltning
- Anne Murvold Risvik, oppvekst og utdanning
- Anna Lyngstad, helse og familie
- Arne Martin Solli, næring
- Per Erik Lyngstad, personal

6.4 Intern involvering

Ansatte i kommunen

Parallelt med kommuneplanarbeidet er det satt i gang en prosess for ny arbeidsgiverpolitikk med tilhørende verdier og nye etiske retningslinjer. Forslagene skal utvikles gjennom involverende prosesser som mobiliserer hele organisasjonen og gir godt eierskap. Prosessen skal skape en sterk vi-følelse i organisasjonen og oppslutning om en arbeidsgiverpolitikk som støtter opp om de mål og den retning som kommunen har satt. Dette kobles til kommuneplanens samfunnsdel under delen som tar for seg kommunen som organisasjon.

Alle ansatte vil også bli oppfordret til å delta aktivt i medvirkningsprosessen som vil bli lagt opp for hele befolkningen i fase 1.

I fase 2 vil ansatte i kommunen være viktige ressurspersoner, og involveres aktivt i prosessen gjennom for eksempel faggrupper.

Politisk forankring

Politisk forankring og eierskap er helt essensielt for at kommuneplanen skal bli brukt som styringsverktøy. Målet gjennom hele prosessen er å forankre arbeidet godt politisk.

Det vil bli arrangert politiske verksteder i de ulike fasene, der kunnskapsgrunnlag fra øvrige medvirkningsprosesser og utredninger bearbeides. Underveis i prosessen vil de bli oppdatert på status i arbeidet, både gjennom de ulike utvalgene og direkte i kommunestyret.

De ulike utvalgene vil også bli viktig i fase 2, når satsingsområdene er valgt og det skal utarbeides delmål og strategier. Det legges opp til aktiv involvering av utvalgene.

Politisk tilstedeværelse kan også være viktig i involvering av innbyggere, og politikere vil bli invitert til å være til stede på aktiviteter der innbyggere involveres i planarbeidet.

7.0 Opplegg for medvirkning (eksternt)

I planstrategien blir det lagt vekt på at revideringen av kommuneplanen skal baseres på en grundig og bred medvirkningsprosess. Dette er i tråd med FNs bærekraftsmål som legger stor vekt på involvering av innbyggere og samarbeid på tvers av sektorer for å oppnå et bærekraftig samfunn. For en nylig sammenslått kommune er kanskje involvering av innbyggere ekstra viktig, fordi det kan bidra til å skape tillit og samhold på tvers av de gamle kommunegrensene. I tillegg sikrer det at plan og tiltak samsvarer med befolkningens interesser og behov. Når innbyggere deltar i prosessen får de eierforhold til resultatet, og det vil være lettere å gjennomføre planens tiltak i praksis.

Med en bred medvirkningsprosess legger vi til rette for at innbyggere kan ha reell innflytelse på rammene som legges for samfunnsutviklingen. Det er et mål at sivilsamfunnet ikke bare skal medvirke, men ha reell innflytelse. Det fordrer at innbyggerne involveres tidlig i prosessen, før viktige beslutninger allerede er tatt.

I dette planarbeidet vil det gjennomføres en felles medvirkningsprosess for samfunnsdelen og kommunedelplanene for «oppvekst og utdanning» og «helse og familie». Et av hovedmålene er å peke ut en utviklingsretning for den nye kommunen, og motivere flest mulig til å komme med innspill. I tillegg vil det være fokus på å få innspill fra barn og unge, seniorer, frivillige lag og organisasjoner, næringsliv og ansatte og politiske råd og utvalg i Ørland kommune. Eksisterende nettverk og etablerte møteplasser som frivilligheten, lag og foreninger, grendekontakter og skoler og barnehager vil bli benyttet aktivt for å nå så bredt ut i samfunnet som mulig.

Innspill fra næringslivet er selvfølgelig viktig for kommuneplanens samfunnsdel. Det er allerede gjennomført en omfattende medvirkningsprosess i forbindelse med utarbeidelse av næringsplanen. Innspillene i denne prosessen vil videre bli brukt i arbeidet med samfunnsdelen. Næringsplanen vil være et viktig kunnskapsgrunnlag i samfunnsdelen.

Følgende arenaer/metoder er tenkt brukt:

Fase1: bred og åpen medvirkning

Formell høring av planprogram

- Annonsering i Fosna folket og på kommunens nettside og facebookside
- 6 ukers høringsfrist (april – juni 2021)

Nettside/digital portal for kommuneplanarbeidet

- Hele planperioden
- Oppdatert med nyheter, kunnskapsgrunnlag osv.
- Mulighet for å gi tilbakemeldinger

Digital spørreundersøkelse

- Spørreundersøkelse med åpne spørsmål som dekker de ulike temaene i samfunnsdelen
- Engasjere flest mulig i befolkningen, bl.a. gjennom lag og foreninger

Oppgaver for barn og ungdom

- Gjennom skoler og barnehager blir barn og unge involvert i planarbeidet

Fysiske medvirkningsarenaer

- For å nå ut til de som ikke ønsker/kan bidra gjennom den digitale undersøkelsen
- For eksempel gjennom grendekontakter, frivillighetssentralen, kvalifiseringsenheten.

Fase 2: målrettet medvirkning med fokusgrupper

- Avhengig av satsingsområdene som blir valgt i fase 1
- Bruk av eksisterende arenaer frivilligheten, lag og foreninger, grendekontakter osv.
- Ansatte i kommunen
- Råd og utvalg
- Eksempler på aktiviteter: Barnetråkk, gjestebud, dialogkafeer, fokusgrupper,...

8.0 Behov for utredninger

Det finnes i dag svært få oversiktsdokumenter for hele kommunen. Det finnes heller ikke noen god oversikt over de utredningene som har blitt gjort. Dette betyr at en stor del av kommuneplanarbeidet i fase 1 blir å samle og sammenstille de utredningene som finnes, og å utarbeide nytt kunnskapsgrunnlag på de områdene det trengs. Dette vil ikke bare være svært verdifullt for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, men også kunne brukes senere i andre prosesser. Samtidig er det viktig å ha et realistisk ambisjonsnivå som samsvarer med tidsplanen

som er satt. For utredningsbehov innenfor Helse og familie og Oppvekst og utdanning vises det til planprogrammene for disse sektorene, disse gjentas ikke her.

Ørland kommune har utarbeidet eller i igangsatt flere utredninger det siste året. Disse vil bli tatt med i kunnskapsgrunlaget, dette gjelder blant annet:

- Folkehelseoversikt
- Strategisk Næringsplan
- Økonomiplan og KS utredning i forbindelse med sammenslåing
- Helhetlig ROS-analyse
- Eiendomsstrategi (for kommunale bygg)
- Arbeidsgiverpolitikk
- Oversiktsdokument klima, naturmangfold og miljø

På bakgrunn av kunnskapsgrunnlag og utviklingstrekk foreslås å utarbeide følgende oversiktdokumentene:

- Oversiktsdokument Demografi (Ørland i tall)
- Oversiktsdokument Arealbruk (Ørland i kart)
- Oversiktsdokument Forsvaret og kampflybaseutvikling
- Oversiktsdokument Kulturminner og kulturmiljø
- Oversiktsdokument Samferdsel, infrastruktur og trafiksikkerhet
- Oversiktsdokument Idrett, friluftsliv og kultur
- Oversiktsdokument Trender for samfunnsutvikling og teknologisk utvikling
- Oversiktsdokument Organisering av kommunale tjenester og regionalt samarbeid

Oversiktsdokumentene vil beskrive status, forventet utvikling og mulige strategier for utvikling framover.

I de ulike utredninger vil det bli lagt vekt på sammenligning med andre kommuner som har likhetstrekk med Ørland kommune. Avhengig av utredningen kan dette være andre forsvarskommuner, kommuner med stor utvikling i blå næring, eller kommuner i samme KOSTRA-gruppe.

Noen av de nevnte utredninger vil kunne gjennomføres av kommunens egne ressurser, men andre vil kreve ekstern kompetanse og ressurser. Det vil bli utarbeidet en mer detaljert plan for dette i løpet av vår og sommer 2021.